

שקיות פלסטיק זה לא נורא כל-כך

"המזהמת הגדולה" מתעופפת ונגישה ולכן קל להתנפל עליה, אך היא ממש לא הבעיה

אופירה אילון

13/7/2008

דומה כי העיסוק הציבורי והפוליטי בשקית הפלסטיק הפך אותה למזהמת הגדולה ביותר של הסביבה. כתבות עומק, ידיעות בעיתונות הכתובה והאלקטרונית, הצעות חוק, ישיבות בוועדת הכנסת ועוד ועוד, הם רק חלק מהגורמים שעלולים להביא את המשרד להגנת הסביבה להשקיע משאבים בבעיה, אם להתבטא בעדינות, בעיה שהיא שולית.

מסקירת הבעיה, שנעשתה במחקר מקיף במוסד שמואל נאמן שבטכניון, עולה כי ההר הוליד עכבר. בעיית השקיות היא בעיקר בעיית הלכלוך בשטחים הפתוחים ולפי הנתונים שהתקבלו, לכל היותר, רק 6% מהשקיות ישמשו את הצבור ליציאה לפיקניק או טיול (וכמובן, שזה לא מחייב שכל אותן שקיות גם יושלכו ללא בקרה ויתעופפו בשטחים הפתוחים).

צריך אומץ ואחריות סביבתית להסביר לגופים הסביבתיים והציבור כי השינוי צריך להתחיל מאיתנו - לא באמצעות חקיקה ולא באמצעות כפייה - אלא באמצעות חינוך, הסברה וגם הפעלת החוק לשמירת הניקיון המאפשר להטיל קנסות על אותם מלכלכים. וזה תפקידו של המשרד להגנת הסביבה שיכול להתקבל כמשרד אחראי אשר בוחן מחקרית נושאים שונים, ומקבל החלטות לא על סמך תחושות בטן אלא על סמך נתונים.

יתרה מכך, אם המשרד להגנת הסביבה ישלב את החינוך וההסברה בחלוקה של שקיות רב פעמיות לכל בית אב (חלוקה שיכולה להיעשות ע"י תלמידים, חניכי תנועות נוער, סטודנטים וכו' אשר ילוו את חלוקת השקיות בהסברים לגבי חשיבות הפחתת השימוש בשקיות), המשרד להגנת הסביבה יזכה לאהדה רבה.

העלות של מבצע כזה, אגב, תהיה נמוכה בהרבה מהעלות שהיתה מושתתת על הציבור לו נקבע היטל על השקיות או לו נאסר על השימוש בהן כי אז גם היה צריך להפעיל משטרת אכיפה בכל מרכול או דוכן בשוק. הצעה נוספת למשרד להגנת הסביבה הוא להטביע לוגו של המשרד שיזכיר לכל, כי כאן בישראל מתנהל משרד ממשלתי מקצועי.

נוח מאוד לראות את השקיות כחזות החברה המודרנית- מדובר במוצר שמקורו בהפקת נפט שכדי ליצרו יש צורך בזיקוק נפט, וכשהיא מחולקת חינום - הופך הצרכן לטרמפיסט על הסביבה, שכן הוא לא נושא בעלות האמיתית (הישירה והחיצונית) שיוצרת השקית בייצורה ובסילוקה.

בנוסף לכך, לא ניתן להתעלם מהכמויות המחולקות - למעלה מחמישה מיליארד שקיות מוצאות דרך לשוק הישראלי, מהם כשני מיליארד שקיות "גופיה", 2 מיליארד שקיות רגילות המשמשות לעטיפת ירקות, בשר וחלב ומיליארד שקיות נוספות משמשות בשווקים וברשתות פארם וכו'.

השיח הציבורי בסוגיית השקית מתנהל סביב יונקים ימיים שנחנקים מהשקיות וחיות סובלות למרות שלא נמצאו בישראל יונקים ימיים שאכן סובלים מחנק, וגם לא נמצאו עדויות על חנק של יעלים או יחמורים ע"י רשות הטבע והגנים.

נכון. השקית מתעופפת ולכן גם רואים אותה בגובה (עצים, גדרות) והיא גם נישאת למרחקים אך בהרכב הכולל של פסולת, אותה משאיר ציבור חסר מודעות וחסר כבוד לטבע ולשטחים הפתוחים, אלא שהשקיות מהוות לא יותר מ 10%.

תחילה קבעו הפרלמנטרים החרוצים, כי יש לאסור את השימוש בשקיות פלסטיק ולחייב שימוש בנייר. הידע המחקרי ושימוש במתודולוגיה מחקרית של ניתוח מחזור חיים, הראו כי אין לנייר כל עדיפות סביבתית על פני הפלסטיק. גם פלסטיק מתכלה (פלסטיק המכיל שרשראות של עמילן ולכן זמין לפעילות מיקרוביאלית המפוררת את הפלסטיק, או פלסטיק הרגיש לקרינה אולטרה סגולית) אינו פתרון.

טוב עשתה ועדת הפנים ואיכות הסביבה בכנסת שהבינה והפנימה את הנושא ומכל הצעות החוק אושרה בקריאה ראשונה הצעה שקולה ורציונאלית, לפיה יהיה צורך לייצר את השקיות עפ"י תקן ברור ומוסכם אשר יבטיח איכות טובה של המוצר וגם תופסק שיטת החלוקה בחינם של השקיות במרכולים, בשווקים ובחנויות.

[הכותבת עומדת בראש תחום סביבה במוסד המחקר שמואל נאמן](#)

להורדת המחקר צמצום השימוש בשקיות פלסטיק בישראל, **[יש ללחוץ כאן](#)**